

NYA Mäktaren

VOLYM XXXII

Teologisk bilaga till Kyrka och Folk nr 10/2012

Angående biskopsbrev om 17 kap 17 § kyrkoordningen

Av Andreas Stenkar Karlgren

Författaren är teol. och jur. kand.

Inledning

I ett brev till samtliga präster i Göteborgs stift erinrar Per Eckerdal ämbetsbärarna om vad som gäller om någon präst skall leda kyrkliga handlingar i andra samfund än Svenska kyrkan. Från kyrkoordningen 17 kap 17 § citeras följande.

En präst i Svenska kyrkan får leda gudstjänster och kyrkliga handlingar enligt den ordning som gäller i någon annan evangelisk-luthersk kyrka inom Lutherska världsförbundet eller i en kyrka eller ett samfund som Svenska kyrkan genom beslut av Kyrkomötet ingått en överenskommelse om särskild ekumenisk samverkan med. Gudstjänsten eller den kyrkliga handlingen får inte vara av sådan karaktär att den står i strid med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. (SvKB 2006:6)

Det noteras vidare att den som bryter mot denna regel kan komma att förklaras obehörig att utöva ämbetet i Svenska kyrkan. Syftet med brevet fångas bäst i den avslutande passagen där man konstaterar att ett sådant sammanhang är Missionsprovinsen. Denna slutsats följer inte av en lexikalisk läsning och regeln 17 kap 17 § stipulerar endast att något är tillåtet och inte att tjänstgöring i andra sammanhang är otillåtna. Vad som krävs är alltså en s.k. *à contrario* läsning av stadgandet. Med sådana slutsatser krävs det inom rättsvetenskapen en försiktig läsning där man tar noggrann hänsyn till andra omständigheter såsom bl.a. syftet som den aktuella rättsregeln hade och konkurrerande rättsregler av betydelse för såväl rättsområdet som det aktuella fallet. *Är det i 17 kap 17 § fråga om en uttömmande uppräkningslista av de sammanhang där kyrkliga handlingar får utföras av präst i Svenska kyrkan utanför Svenska kyrkans jurisdiktion?* Vidare finns det anledning att belysa frågan om *en sådan rättsstillämpning skulle strida mot europakonventionen om mänskliga rättigheter.*

Vissa förhandsuppfattningar kan peka på att domkapitlets renodlade läsning är felaktig. Det kan t.ex. antas att det för många präster inom Svenska kyrkan verkar vara en avvikande

praxis sett till hur denna ordning varit gestaltad tidigare. En noggrann läsning av kyrkoordningens kyrkogemenskapslära får därför anses påkallad med utgångspunkt från frågeställningen om Göteborgs domkapitels motsatsvisa läsning av 17 kap 17 § kyrkoordningen är korrekt.

Tillkomsthistoria

Stadgandet i 17 kap 17 § kyrkoordningen saknar motsvarighet i den gamla offentlighetsrättsliga kyrkorätten. Någon motsvarighet i gamla kyrkolagen saknas helt. Bakgrunden till regeln är kyrkoordningsskrivelsen Csskr 1993:3 s. 2-181 som gäller relationen mellan Svenska kyrkan och Lutherska världsförbundet. Syftet med skrivelsen var att ge den i Lutherska världsförbundet införda kyrkogemenskapen en synlig särställning i förhållande till andra kyrkor och samfund. Mot bakgrund av detta skriver man följande. ”Det är därför naturligt att i bestämmelserna om att en präst får leda gudstjänster och kyrkliga handlingar i någon annan kyrka ... kyrkorna inom Lutherska världsförbundet ges en särställning.”

Syftet med stadgandet var alltså inte att på ett exklusivt sätt reglera vilka sammanhang som präster hade rätt att leda gudstjänster utan att exemplifiera vilka sammanhang som alltid var acceptabla. Redan mot bakgrund av detta kan det konstateras att domkapitlets motsatsvisa läsning av stadgandet är felaktig. Rättsregeln reglerar inte vilka sammanhang som präster inte får tjänstgöra i. Det reglerar vilka sammanhang man *à priori* och utan andra överväganden får lov att tjänstgöra i.

Lagkommentarer

I lagkommentaren Kyrkoordningen i svenska kyrkan med kommentarer och angränsande lagstiftning (Edqvist, Friedner, Lundqvist Norling och Tibbling, Verbum, 2005) konstateras att begreppet leda gudstjänst innebär att regeln reglerar förhållanden då präst i Svenska kyrkan leder gudstjänst i annan kyrka. Det vill säga att gå in och ta ansvaret för en eller

ett par gudstjänster i ett annat samfund. Samtidigt konstaterar man att stadgandet inte gäller s.k. ekumeniska gudstjänster för vilka någon särskild ordning inte finns för präster i Svenska kyrkan. I lagtexten och lagkommentaren finns flera begrepp, s.k. rekvisit, som behöver kvalificeras för att regeln ska kunna bli begriplig. Det finns därför anledning att beröra vissa av dessa på ett särskilt sätt för att kunna bedöma omfattningen av stadgandet.

Kyrkor och samfund

Kyrkoordningen innehåller ingen definition av kyrkor och samfund. Det finns följaktligen ett behov av att vända sig till andra rättskällor för att analogivis kunna konstatera vilken definition som avses i den aktuella rättsregeln.

Någon legaldefinition av *kyrkobegreppet* finns inte, däremot innehåller den augsburgska bekännelsen ett vida spritt uttalande om detsamma. Melachthon skriver följande i artikel VII Om kyrkan:

”Vidare lära de, att en helig kyrka skall äga bestånd till evärdelig tid. Men kyrkan är de heligas samfund, i vilket evangelium rent förkunnas och sakramenten rätt förvaltas. Och för kyrkans sanna enhet är det nog att vara ense i fråga om evangelii lära och förvaltningen av sakramenten. Och det är icke nödvändigt, att nedärvda människobud eller religiösa bruk eller yttre, av människor föreskrivna former för gudsdyrkan överallt äro lika.”

I denna mening finns bara en världsvid kyrka som Svenska kyrkan ingår i. Detta oavsett vilken kyrkolag eller kyrkoordning som reglerar de kyrkliga brukena.

Ordet samfund har en legaldefinition genom lag (1998:1593) om trossamfund.

I 2 § skriver man följande:

Med trossamfund avses i denna lag en gemenskap för religiös verksamhet, i vilken det ingår att anordna gudstjänst.

I 5 § stadgas följande:

Med registrerat trossamfund avses

1. Svenska kyrkan, och
2. trossamfund som har registrerats enligt denna lag.

Från detta kan man sluta sig till att ett trossamfund i lagens mening har en mycket vid definition. Så länge en sammanslutning eller gemenskap är avsedd för religiös verksamhet inom vilken man har någon form av gudstjänst är man ett trossamfund. I denna mening är t.ex. Missionsprovinsen trots att man bara är en ideell förening helt uppenbart ett trossamfund.

Den valfria registreringen utgör en mer kvalificerad form av trossamfund endast i den meningen att man blivit bedömd av Kammarkollegiet såsom uppfyllande kriterierna i 2 §.

Exempel på sammanhang som av Kammarkollegiet blivit accepterade som trossamfund enligt 2 § är bl.a. de romersk-katolska munk- och nunneordnarna som trots sin osjälvständiga ställning till den romersk-katolska kyrkan blivit betraktade som, i lagens mening, olika samfund.

Av kriterierna i 2 § framgår att en mycket stor skara sammanhang kan räknas som egna trossamfund. Exempelvis finns många karitativa ordnar såsom riddarordnar, frimurarorden, tredjeordnar, missionsföreningar, fridsförbund, OAS-rörelsen, aKF, Kyrkliga förbundet, ÖSM, ELM och deras respektive lokalavdelningar som uppfyller kraven i 2 §. De är därmed, i lagens mening, trossamfund och skulle kunna ansöka om registrering.

Likaledes kan man överväga om t.ex. stiftelser som Sankt Ansgar, Sankt Laurentii, Seglora smedja, Gratia Dei, etc. är

att betrakta som trossamfund. Vägande skäl för detta finns bl.a. i Kammarkollegiets bedömning av bl.a. de romersk-katolska lokalförsamlingarna vilka alla, trots deras anknytning till sin moderkyrka, blivit registrerade som trossamfund.

Från dessa tre definitioner kan man direkt utesluta den vida definitionen i artikel VII i Augustana. I den bemärkelse som kyrkan beskrivs där ryms en ofantlig mängd sammanhang. Någon reglering av det slag som 17 kap 17 § innehåller hade inte varit nödvändig om man med kyrkor och samfund menat den världsvida kyrkan. Däremot kan det i sammanhanget vara en rimlig motsatsläsning av artikel VII att man i kyrkoordningen avser de relationer som finns mellan de sammanhang som styrs av olika jurisdiktioner; dvs. det Melachthon kallar ”olika nedärvda människobruk”.

Däremot är trossamfundsdefinitionen i 2 § lagen om trossamfund det närmaste vi kommer definitionen av samfund och kyrka i den aktuella delen av kyrkoordningen.

För att pröva frågan om domkapitlets motsatsläsning är en rimlig läsning måste den prövas mot den praxis och sedvänja som finns i Svenska kyrkan. Detta bör ske med utgångspunkt från den generaliserade definitionen av vilka samfund som omfattas av en sådan läsning.

Praxis från domkapitlet

Så vitt undertecknad vet finns det endast ett fall där 17 kap 17 § kyrkoordningen använts med den läsning som domkapitlet nu ger. Det handlar om missionsprovinsprästen Hans-Åke Holmström som fick sin behörighet indragen då han vid en handfull tillfällen tjänstgjort i Sankt Stefanus koinonia i Stockholm. Utfallet i den processen saknar relevans för Göteborgs stifts domkapitel. Dels eftersom utgången baserades på just samma läsning av stadgandet och eftersom det rör sig om ett enskilt fall där andra domkapitel gjort andra tolkningar och formulerat andra rättsliga grunder för disciplinåtgärder eller friande domar mot andra präster. Jämför domkapitlets handläggningen av ärendet Block, m.fl.

Svenska kyrkans sedvänja

I Svenska kyrkan finns ett omfattande ekumeniskt samarbete med olika samfund och rörelser. Den innebörd som domkapitlet ger 17 kap 17 § kyrkoordningen innebär bl.a. att det inte går att fira gudstjänst hos pingströrelsen och en rad andra sammanhang. Många är de präster som skulle komma ifråga för disciplinåtgärder då de skulle villkora den kyrkliga sedvänjan.

I jämförelse med exemplet med Missionsprovinsen torde jämförbara fall vara samtliga missionsföreningar, kyrkliga väckelserörelser, ordenssällskap och andra sammanslutningar med gudstjänstfirande verksamhet.

Dessa sammanhang har inte sällan egna institutioner för tillsyn, egna predikanter, egna samfundsledare, i enskilda fall har man dessutom vigselrätt och uppbär stöd från nämnden för statligt stöd till trossamfund.

Enligt lag om stöd till trossamfund (SFS 1999:932) gäller följande för att kunna få statsbidrag:

3 § *Statsbidrag får lämnas endast till ett trossamfund som*
1. bidrar till att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som samhället vilar på, och 2. är stabilt och har egen livskraft.

Någon registrering är följaktligen inte nödvändig. Följaktligen genomför man en självständig bedömning enligt 2 § lagen om

trossamfund av vilka som är att betrakta som trossamfund.

Missionsprovinsen är utan tvekan ett eget samfund. Dess kyrkorättsliga förhållande till Svenska kyrkan är oklart. Sammanhanget har egna präster, biskopar, kyrkoordning, gudstjänster, etc. På samma sätt som ett antal andra sammanhang är Missionsprovinsens ett självständigt trossamfund enligt lagens och kyrkoordningens definition.

Däremot har Svenska kyrkan ensidigt uttryckt att Missionsprovinsen inte är en del av Svenska kyrkan. Missionsprovinsen anser sig själv vara ett icketerritoriellt stift i Svenska kyrkans andliga tradition.

Slutsatser

Svenska kyrkans praxis när det gäller den kyrkliga sedvänjan kring prästers möjlighet att tjänstgöra i andra samfund är inte begränsad till 17 kap 17 § kyrkoordningens innehåll. Tvärtom finns det en vid tolerans för att man tjänstgör i andra samfund. Endast när det gäller Missionsprovinsen finns det en avvikande hållning. En hållning som inte heller den är entydig utan pluralistisk med flera olika utgångar i domkapitelsprövningar.

Om man skulle komma till den slutsats som Göteborgs stifts domkapitel har kommit till i sin läsning av 17 kap 17 § kyrkoordningen måste man följaktligen också varna för tjänstgöring i alla samfund där Svenska kyrkans präster idag tjänstgör eller har ansvar för gudstjänster. Det innebär ett radikalt brott med den rådande uppfattningen om kyrkorättens tolerans för tjänstgöring utanför Svenska kyrkan.

Begreppet leda gudstjänst, tjänstgöra och ekumeniska gudstjänster

När det gäller innebörden av begreppet leda gudstjänst och leda kyrklig handling måste detta också kvalificeras. Vad är tjänstgöring i andra samfund och vad är en ekumenisk gudstjänst? Det finns inga uttalanden om dessa begrepp inom ramen för prästens rättigheter. Däremot finns en hel del utsagor om de ekumeniska relationer som man kan ha med andra samfund. Dessa samfund är inte begränsade på det sätt som kan domkapitlet menar utläsas av 17 kap 17 § kyrkoordningen.

Några direkta stadganden kring prästers tjänstgöring i ekumeniska gudstjänster finns inte. Däremot finns naturligtvis en generell förpliktelse till lojalitet mot Svenska kyrkans ordning och lära i all deras prästerliga tjänst. Det torde vara mycket vanligt förekommande att svenskkyrkliga präster håller ekumeniska gudstjänster både inom sina egna församlingar och inom andra församlingar.

Vad som kan accepteras inom ramen för församlingars ekumeniska engagemang är reglerat i Kyrkoordningen. Följande gäller för församlingens firande av ekumenisk huvudgudstjänst.

7 § En gudstjänst tillsammans med en församling i ett annat kristet trossamfund får firas som huvudgudstjänst om kyrkorådet medger det. Innan kyrkorådet fattar ett sådant beslut ska det samråda med församlingens präster och kyrkomusiker och inhämta tillstånd från domkapitlet.

Av detta kan det utläsas att ekumeniskt firad gudstjänst är tillåtet. Det kan t.o.m. ersätta huvudgudstjänst om det sker med kyrkorådets och domkapitels tillstånd. Från detta kan man utläsa att ekumeniska gudstjänster alltid är tillåtna under förutsättning att det inte är huvudgudstjänst. Någon särskild utlysning att den är ekumenisk torde inte behövas såvida det inte är nattvardsgång (se nedan).

20 kap Nattvard

Ekumeniskt nattvarvsfirande

6 § Kyrkoherden får bjuda in den som är behörig att leda nattvarvsfirandet i något annat kristet trossamfund att biträda vid en nattvardsgudstjänst i församlingen. Innan kyrkoherden gör en sådan inbjudan ska han eller hon samråda med församlingens övriga präster, och kyrkorådet ska ge sitt medgivande.

Biskopen får bjuda in den som är behörig att leda nattvarvsfirandet i något annat kristet trossamfund att biträda vid en nattvardsgudstjänst som firas för ett kontrakt eller för stiftet.

7 § En präst i Svenska kyrkan får biträda vid en nattvardsgudstjänst i något annat kristet trossamfund om kyrkoherden i den församling där gudstjänsten ska firas medger det. I gudstjänstordningen ska ingå läsning av instiftelseorden samt utdelande av det välsignade brödet och vinet.

8 § Sådana gudstjänster som avses i 6 och 7 §§ ska vara utlysta såsom ekumeniska.

Några hinder mot ekumeniska gudstjänster finns inte i församlingar eller i församlingsanknutna gudstjänster. Det är t.ex. under alla omständigheter möjligt för en territorialförsamling att fira gemensam gudstjänst med en församling i Missionsprovinsen. Om nattvardsgång ska firas kan det vara lämpligt att den utlyses som ekumenisk.

Om 17 kap 17 § kyrkoordningen skall ges den innebörd som domkapitlet gett den i den aktuella skrivelsen vore utsagorna i 17 kap 7 § såväl som 20 kap 6-8 §§ kraftigt inskurna i vissa fall t.o.m. innehållslösa. Någon mening med att tillåta att bruket av filioque ska kunna falla bort om det är ekumeniskt nödvändigt finns inte heller. Detta talar med kraft mot den läsning som domkapitlet har gett 17 kap 17 § kyrkoordningen.

Någon anledning att enskilda präster skulle ha mindre utrymme för ekumeniska relationer än vad församlingar har står inte att finna.

Vissa människorättsliga synpunkter

Domkapitlets brev ger uttryck för en vilja att begränsa den grundlagsskyddade mötesfriheten. En sådan bedömning kan vara påkallad mot bakgrund av Svenska kyrkans rätt till religionsfrihet. Här handlar det emellertid om en fråga om avvägningar mellan rättigheter som inte utan vidare kan innebära att Svenska kyrkan äger rätten att inskränka prästers mötesfrihet. Prejudikat finns i den frågan från justitieombudsmannens bedömning av Växjö domkapitels kritik mot en präst med anledning av en insändare i dagspressen. Där konstaterades att man inte hade rätt att inskränka yttrandefriheten för den enskilda prästen. En avvägning mellan enskilda medborgares mötesfrihet och Svenska kyrkans religionsfrihet är på intet sätt entydig. Med viss sannolikhet kan man anta att Svenska kyrkan inte har rätt att inskränka prästers mänskliga rättigheter utan att detta rör sig om uppenbara brott mot prästers vagningslöften vilka skadar prästerskapet och kyrkans anseende. Ett jämförelse objekt kan vara Stockholms stift nyligen avgjorda ärende Dnr 12/D10/3511 där frågan var om en person överträtt sina vagningslöften genom att ge uttryck för vissa ståndpunkter gällande omskärelse av barn. Domkapitlet konstaterar i ärendet att Svenska kyrkan är förpliktad att beakta religions- och övertygelsefrihet.

Hur det än förhåller sig med den saken måste sådana bedömningar vara rättssäkra för att uppfylla Europakonventions krav på rättssäkra rättegångar. Svenska kyrkans överklagandenämnd som utgör överprövningsinstans för domkapitlet har fastslagit att artikel 6 i europakonventionen utgör ett korrektiv ►

Det särskilda prästämbetet och det allmänna prästadömet

Av biskop em dr Jobst Schöne

Föreläsning vid International Lutheran Theological Conference i Prag 4-7 oktober 2011

Lutheraner i vår tid har anledning att tänka kring ämnet om såväl det särskilda prästämbetet som det allmänna prästadömet.

Den romerska kyrkan och de östliga ortodoxa kyrkorna anser vårt ämbete varken giltigt eller legitimt, eftersom det saknar den apostoliska "successionen" enligt deras respektive sätt att förstå den, därför att prästvigningar inte utförs enbart av biskopar. Som en konsekvens av det är allt vi gör när vi förvaltar Herrens heliga nattvard eller viger präster ansett som ogiltigt och utan verkan. Rom ser det huvudsakliga hindret för ekumeniskt "framsteg" i termer av gemensam communion och celebration just i denna brist.

I viss utsträckning är denna ståndpunkt och åsikt förståelig och i viss mån realistisk: protestantiska kyrkor, åtminstone i Central-europa, har kastat loss från den tidigare uppfattningen av ämbetet; de känner till något av dess funktioner som handlar om att predika evangeliet och förvalta sakramenten, men inte ett särskilt

ämbete som är instiftat för att göra detta, ett ämbete med tjänare, som är kallade och sända av Kristus. Faktum är att Rom och dagens protestantism är långt från varandra i detta avseende.

Sedan länge, med början på 1700-talet, har tonvikten nästan uteslutande lagts på alla troendes prästerskap, det allmänna prästadömet, och den vanliga övertygelsen att vi ärvde denna särskilda uppskattning av det från Luther själv – det finns bara lite intresse i att ta reda på verkliga fakta och vad Luther faktiskt undervisade. Vi kan se en vidsträckt osäkerhet om vad ämbetet handlar om, vad det allmänna prästadömet egentligen betyder och hur dessa två relaterar till varandra.

Sedan 1950-talet, då prästvigning av kvinnor gradvis blev vanlig i många lutherska (eller före detta lutherska) kyrkor världen över, nådde frågan om hur vi måste förstå det särskilda prästämbetet och hur alla troendes allmänna prästadöme brukas, en ny dimension.

➤ för svenska kyrkans domkapitel (jfr. ÖN 23-2009 och ÖN18-2000). I angränsning till denna rättighet finns också rätten till en verklig rättsprövning och likhet inför lagen. Domkapitlet måste behandla lika fall lika och tillämpa generaliserbara rättsregler gentemot dem som kommer under deras prövning.

Slutsatser

Göteborgs stifts domkapitel har gjort en motsatsläsning av ett stadgande om tillåtelse att fira gudstjänst enligt den ordning som gäller i annan kyrka med vilken man har fördjupade ekumeniska relationer. Motsatsläsningen innebär ett förbud mot tjänstgöring i andra samfund.

Motsatsläsningar ska genomföras ytterst försiktigt och ständigt tolkas med utgångspunkt för andra komplementära regler, syftet med stadgandet och praxis.

Läsningen strider mot den uttryckliga tillåtelsen för församlingar och präster att anordna ekumeniska huvudgudstjänster med alla kristna samfund och tillåtelsen för församlingar att, under alla omständigheter, ha andra gemensamma gudstjänster. Dessa rättsregler blir innehållslösa med den läsning som domkapitlet gör av 17 kap 17 § kyrkoordningen.

Läsningen strider vidare mot syftet med införandet av 17 kap 17 § kyrkoordningen. Syftet var att markera den fördjupade samhörigheten med vissa kyrkor. Inte att avvisa eller förhindra tjänstgöring i andra sammanhang. Läsningen strider följaktligen mot en teleologisk tolkning av kyrkoordningen.

En grundläggande juridisk princip är att alla ska stå lika inför lagen. Följaktligen får man fråga sig om detta är en generaliserbar rättsregel som man tar sin utgångspunkt i? Samma regler måste gälla prästers engagemang i alla sammanhang som liknar Missionsprovinsen och som Svenska kyrkan inte har ekumeniska förbindelser med. Vilka sammanhang är det? En rimlig utgångspunkt kan vara lagen om trossamfunds definition av ett icke registrerat trossamfund.

Läsningen strider mot den kyrkliga sedvänjan som finns inom Svenska kyrkan och mot aktuell praxis. Liknande sanktioner riktas inte mot andra sammanhang än Missionsprovinsen.

Har då Svenska kyrkan en sådan strikt tillämpning av var deras präster är aktiva. Svaret är nej. SSB, Laurentiistiftelsen, OAS, Kyrkliga förbundet, Laestadianerna, ELM-BV, Seglora smedja, alla sekulärordnar, CREDO, osv, är alla exempel på sammanhang som uppfyller kriterierna i lagen om trossamfund. Alla sammanhangen har sina egna översyningsmän, vissa av sammanhangen har egna predikoämbeten, vissa uppstår ersättning från staten såsom frikyrkor och vissa har egen vigselrätt.

Här är präster aktiva och leder gudstjänster trots att samfundet inte står under Svenska kyrkans tillsyn.

Mot bakgrund av den ovanstående kan det konstateras att Domkapitlet, om det skulle följa sin egen tolkning av kyrkoordningen, inte följer överklagandenämndens förpliktelse till att följa Europakonventionens 6 artikel om rätten till en rättvis rättegång.

Mot bakgrund av detta kan det konstateras att biskopens brev ger uttryck för en rättsvidrig tolkning av kyrkoordningen som tillämpar dubbla måttstockar baserat på, för juridiken, främmande avvägningar. Om man vidhåller den praxis som man ger uttryck för i biskopsbrevet måste man tillämpa det lika gentemot alla sammanhang som inte är angivna i 17 kap 17 § kyrkoordningen. Det förefaller vara en omöjlig och rättsstridig tanke.

Inte minst Svenska kyrkans trovärdighet och ett bibehållet förtroende för domkapitelsprövningarna förutsätter att man gör avbön från detta brev och den praxis som man nu försöker skapa.

Är det särskilda ämbetet i själva verket gudomligt instiftat, en gåva från Kristus till hans kyrka, grundat i Nya testamentet, i utväljandet och kallandet av apostlarna – eller är det skapat och etablerat av församlingen av troende, vilka själva har blivit präster med uppgift att utföra alla pastorala plikter som hör till ämbetet? Är det det allmänna prästadömet som reglerar prästämbetet genom samförstånd och överenskommelser? Har det sitt ursprung i det allmänna prästadömet?

Eller har Kristus själv gett prästämbetet till sin kyrka och har HAN kallat och insatt sina tjänare, först apostlarna och sedan prästerna, och gör HAN det fortfarande? Är det ett ämbete ämnat att bygga upp det allmänna prästadömet och för att tjäna det – eller det omvända?

Vilket kom först: kronologiskt, historiskt och/eller essentiellt och bokstavligt?

När vi ställer dessa frågor förs vi rakt in i de problem med vilka kyrkan konfronteras i dag: vad handlar prästvigningen om – enbart ett förordnande till en särskild uppgift, till vissa plikter? Eller gör vigheten den vigde till en herde, som representerar Överherden och som handlar på hans uppdrag? Är den bara en fråga om kyrklig ordning och jurisdiktion? Eller bara en tradition? Ett adiaforon? Kan lekmän handla å vigda pastorers vägnar och på samma sätt som de? Kan de predika, döpa, avlösa och konsekra nattvarden? Kan de viga någon?

Kan vi tala om ämbetet som en outhärlig gåva från Gud till hans kyrka – eller måste vi förstå det som inget mer än ett utbytbar instrument, använt för att utföra det Kristus har förordnat: att evangeliet predikas, att sakramenten förvaltas oavsett vem som gör det? Är ämbetet enbart en funktion, oavsett person, så länge det görs på rätt sätt?

Detta visar oss att vi verkligen har goda anledningar att tänka på och ompröva ämbetet och det allmänna prästadömet. Vi kan ha olika uppfattningar om dem, men vi måste alla fråga oss själva: är det vi tror, accepterar och praktiserar Skriftbaserat eller är det vi helt enkelt en tradition av vad vi antar är i enlighet med Skriften? Vi inser ofta inte att de lutherska kyrkorna har gått igenom en historia av kristet (och icke-kristet) tänkande de senaste 500 åren, vilket har format dem, deras teologi och praktik. Vi kan inte fly undan denna historia, men vi kan undersöka den för att utvärdera vad som är enligt Skriften, Kristus-centrerat och lutherskt, och vad som inte är det.

Låt oss därför först komma ihåg vad Skriften har att säga oss och vad den lär oss:

1. Det finns *ingen* skillnad mellan präster och lekmän i fråga om vår ställning inför Gud. Alla utan undantag har syndat och gått miste om härligheten från Gud och har flyttat oss bort från honom. Utan undantag behöver vi alla bli försonade och helade från våra synder: vi är beroende av förlåtelsen för Kristi skull. Men trots vår syndfulla natur använder Kristus sina tjänare till att representera Honom genom Ord och Sakrament.
2. För att beskriva det heliga ämbetet använder Nya testamentet termen *diakonia* – vilket indikerar att detta ämbete är ett ämbete för tjänande, inte för härskande och regerande eller för maktutövande. Tjänaren får inga privilegier. Istället är han kallad att leva och handla i likhet med Kristus och enligt de exempel han har gett oss synligt då han tvättade lärjungarnas fötter (Joh 13). Ingen är en tjänare för sig själv, han är en tjänare åt andra för att tjäna dem. Ämbetet (eng: Ministry, tjänande, övers anm) existerar inte för sin

egen skull. Av den anledningen kan du inte tänka dig ett ämbete utan att tänka på kyrkan, folket till vilket tjänaren är given att tjäna. Det finns ingen hjord utan en herde – och Nya testamentet använder bilden av en herde och en hjord för att beskriva denna relation. Prästämbetet är inte satt *över* kyrkan, utan *i* kyrkan. Båda är beroende av varandra: kyrkan och ämbetet, hjorden och herden.

3. Ämbetet är en offentligt tjänst som utförs åt hela kyrkan. Det förmedlar Kristus till församlingen, folket, genom Ord och Sakrament, det förmedlar evangeliet och frälsningen. Men ämbetet ersätter på inget vis det Kristus har gjort för oss. Det gör det aldrig. Inte heller lägger det till något till Kristi verk eller kompletterar det. Kristi frälsningsverk behöver inga ytterligare ansträngningar från vår sida. Men det behöver bli proklamerat och tillämpat på människor. Det är vad ämbetet är till för. Det gör det Kristus vill ha gjort. I ämbetet är tjänaren endast ett instrument i Mästarens hand. Alla tjänster i kyrkan är avsedda för att tjäna andra. Och vartenda ett av dem inom respektive kompetensområde för Kristus till andra människor. På samma sätt som att Människosonen inte har "kommit för att bli tjänad utan för att tjäna och ge sitt liv till lösen för många", så är också prästen, tjänaren, kallad att följa sin Mästares exempel.
4. Det är intressant att notera att Nya testamentets terminologi visar på denna nära relation mellan Kristus och hans tjänare. Kristus själv kallas "diakon" (Rom 15:8; Luk 22:27), han kallas "apostel" (Hebr 3:1), han kallas biskop, herde (=pastor!), lärare. Så vi förstår att varje tjänst i kyrkan härstammar från Kristi egen tjänst. Faktum är att varje tjänst inte är något annat än Kristi tjänst *idag*, för han verkar genom deras tjänst, vilka han har sänt ut. Kristus står vid dopfunten och utför detta heliga sakrament. Kristus står i predikstolen och predikar sitt heliga evangelium. Kristus förkunnar syndernas förlåtelse. Kristus distribuerar sin kropp och sitt blod i nattvarden. Kristus lägger sina händer på och kallar män in i sitt heliga ämbete. Närhelst du ser en pastor som gör dessa saker, är det i verkligheten Kristi egna händer som du ser och känner och hans röst som du hör.
5. Detta ger otvivelaktigt en ojämförlig auktoritet åt en pastors predikande och handlande – så länge det är gjort i fullständigt samstämmighet med Kristus och Guds ord. Detta är det enda, men också oundvikliga, villkoret. På samma sätt, när det verkligen förstås rätt, gör det prästen ödmjuk mer än någonting annat. Vilka är vi att tjäna en sådan Herre? Vilka är vi att göra det han vill i hans namn? Vilka är vi att tala på hans vägnar och föra frälsning och evigt liv till dem som sitter i dödsskuggans dal? Vilka är vi att göra sådana saker? Ovärdiga utan tvivel. Men *Han* vill att vi tjänar honom, *han* har kallat oss! "Så som Fadern har sänt mig, sänder jag er" (Joh 20:21). Sonens uppdrag fortsätts genom oss. Ämbetet förs vidare från Fadern till Sonen, från Sonen till apostlarna, från apostlarna till dem som de tillsätter, från en generation av tjänare till nästa – och så vidare.
6. Det finns en "apostolisk succession" som är grundad i Skriften. Jag talar inte om en sådan apostolisk succession som Rom, de öst-ortodoxa eller anglikanerna

menar sig ha. Jag talar om en succession (följd, övers ann) av tjänst och av apostolisk lära, överförd genom helig ordination. Pastorns auktoritet vilar inte i handpåläggningen, utan i talande och görande av det Kristus själv vill tala och göra – med andra ord: hans tjänst måste utföras i full samstämmighet med Skriften, Guds ord. Pastorn är inte tillsatt för att representera sig själv, utan Kristus. Det var det de lutherska bekännelseskrifterna satte på pränt, bejakade och gjorde normativa för den lutherska, eller bättre uttryckt, bibliska förståelsen av ämbetet. Tack vare sitt kall (som härrör från ordinationen) representerar Herrens tjänare Kristi person, inte deras egna personer (Apologin VII, 28). När de erbjuder eller för fram Kristi ord och när de förvaltar sakramenten gör de det istället för Kristus själv. Kristus använder dem som redskap och instrument.

7. Det finns ingen inneboende egenskap, förmåga eller karaktär som skulle göra prästen bättre än någon annan syndare i kyrkan. Varje pastor behöver samma förlåtelse, samma nåd, samma frälsning som vilken annan medlem i Kristi hjord som helst. Och det är en ren gåva, ingenting som vi kan kräva genom egna försök eller egen kraft, inget vi kan utveckla själva. Som varje mänsklig varelse, står också pastorna under Guds dom: ”Alla har syndat och gått miste om härligheten från Gud” (Rom 3:23). Biblisk antropologi, som vet om denna situation, förhindrar att man tillskriver någon fördel, någon förmåga eller merit till prästen på grund av hans ordination, som medeltida teologi gjorde. Detta skulle vara oförenligt med rättfärdiggörelsen enbart genom Kristi förtjänst.
8. När Paulus talar om apostlarna som ambassadörer för Kristus, som ber å Kristi vägnar (*hyper Christou*, 2 Kor 5:20), refererar han till det faktum att de är *sända*, ”såsom Fadern har sänt mig”. Ambassadörerna har ett ämbete och utför en uppgift som inte har mänskligt ursprung och inte är uppfunnen av kyrkan. Den är inte etablerad av vilken god orsak eller ordning som helst. Den är gudomligt instiftad och härstammar från Kristi eget ämbete och tjänst.

Vid tiden för reformationen hade prästämbetet degenererats på ett hemskt sätt. Präster erbjöd det välsignade sakramentet mot ersättning i stället för att ta emot det och förvalta det som en gåva. De läste mässan för pengar. Undervisning och predikan var ofta helt bortglömda. Biskoparna var mycket mer intresserade av maktkamp, pengaanskaffande, krigföring, jakt och lyxliv än av predikande, lärande och omhändertagande av själarna. De hade blivit furstar och markägare. De vägrade att ordinera präster till kyrkor som hade accepterat reformationen.

Av den anledningen gav kurfursten i Sachsen, Luthers regent, 1535 slutligen ordination åt de män som skulle bli präster i Sachsen – utan att han själv hade mottagit vigning av en romersk biskop. Det var nu Luthers och de lutherska reformatorernas tur ”att viga och så tilldela dem makten och auktoriteten av deras ämbete som präst eller diakon”, som kurfursten formulerade det. Wittenbergs kyrka blev under en lång tid platsen där alla framtida präster i hela furstendömet och alla församlingar i det området och snart också bortom Sachsens gränser tog emot prästvigning.

Den lutherska kyrkans bekännelseskrifter, diskuterade

emellertid *inte* frågan om prästämbetet och vigningen. Det var inte nödvändigt. Reformatörerna ansåg sig själva vara i enlighet med den bibliska uppfattningen om ämbetet och med den tradition som hade formats genom kyrkohistorien. De gjorde sig av med felaktiga beslut, som lett till missledande utveckling, med en falsk bild av ämbetet och prästerskapet, men de ifrågasatte aldrig ämbetes gudomliga instiftande. Augsburgska bekännelsens (CA) artikel 5 uttrycker det på ett klassiskt sätt: ”För att vi skola få denna tro, [nämligen den tron, ”att de upptagas i nåden och att synderna förlätas för Kristi skull, vilken genom sin död åstadkommit tillfyllestgörelse för våra synder”. CA art 4] har evangelieförkunnelsens och sakramentsförvaltningens ämbete inrättats. Ty genom Ordet och sakramenten såsom genom medel skänkes den helige Ande, vilken hos dem, som höra evangelium, frambringar tron, var och när det behagar Gud.” ”Fördömda”, artikel 4, är ”vederdöparna och andra, som mena, att den helige Ande kommer till människorna utan det utvärtes ordets förmedling genom deras egna förberedelser och gärningar.”

Detta är ett anmärkningsvärt uttalande: det är inte den romerska kyrkan och hennes uppfattning om ämbetet som fördöms, det är anabaptisternas, eftersom de förnekade det gudomliga instiftandet av ämbetet och därmed omintetgjorde ämbetet helt och hållet.

I fråga om att överföra ämbetet till män som är redo att tjäna, framhåller art XIV i Augsburgska bekännelsen den traditionella praxisen i kyrkan: ”Om det andliga ståndet lära de, att ingen utan vederbörlig kallelse bör i kyrkan predika offentligen eller förvalta sakramenten.” ”Kallelse” betyder i 1500-talsterminologin detsamma som ”ordination”; ”vederbörlig” på latin är ”rite”, d v s i enlighet med (den traditionella, kyrkliga) ordningen; ”offentligen” hänför till den offentliga, gudomliga tjänsten, d v s inte i ett undångömt hörn eller utfört i hemlighet.

Den tidens motståndare, de romerska teologerna, som fördömde stora delar av den Augsburgska bekännelsen i ”Konfutationen” (den påvliga vederläggningen, övers ann), accepterar däremot denna artikel XIV ”om vi blott använda den i kyrkolagen föreskrivna prästvigningen” (Apologin XIV) – och lutheranerna deklarerade sin ”ärliga önskan att behålla den”. De upplevde ingen grundläggande kontrovers med den romerska kyrkan, utom i fråga om striden om biskoparnas rättigheter och huruvida enbart *de* kunde viga eller inte. Den stora skillnaden var den gentemot anabaptisterna. Detta blev tydligt under de två sista årtiondena av Luthers liv. I början av reformationen stod Luther i frontlinjen mot papisterna och kämpade mot deras oskriftenliga, ofta hädiska position. Och han gjorde det med mycket polemik i sina skrifter och uttalanden. Berättigad polemik, menar jag, sprungen ur en brinnande önskan att hålla fast vid det viktigaste, vid sanningen. För att fullt ut förstå Luther, måste man alltid ta dessa omständigheter och denna kontext med i beräkningen.

Emellertid, efter 1525 måste Luther slåss på ytterligare en front, nämligen den mot svärmarna eller anabaptisterna (”vederdöparna”) och zwinglianerna. Denna kontrovers formade hans undervisning påtagligt och tvingade honom tillbaka till Skriften om och om igen för att se vad den lär oss. Han lärde sig att inta en något annan synvinkel på sakramenten, kyrkan, ämbetet och prästerskapet, annan än den vi kallar ”den tidige Luther”.

Detta gäller också Luthers hållning i fråga om det allmänna prästadömet, ibland ansedd som en specifikt luthersk trossats

och ett *shibboleth* i luthersk uppfattning av kyrkan, nästan lika viktig som (eller ännu viktigare än) läran om rättfärdiggörelsen. Hursomhelst är inte ens det allmänna prästadömet immunt mot missförstånd och missbruk. Därför är min avsikt dubbel: först att visa det stora värdet och betydelsen av det allmänna prästadömet, sedan att uppmärksamma och undersöka missförstånden som sist och slutligen skadar det allmänna prästadömet.

Det allmänna prästadömet är något som varje kristen tar emot som en gåva från den Treenige Guden, nämligen när han/hon döps. Det härstammar från det heliga dopet, vilket är ett inlemmande i det allmänna prästadömet. Detta är inget som du förtjänar eller förvärvar genom envishet eller kan kräva som en belöning för dina ansträngningar. Du kan se hur nära det ligger det bibliska konceptet om rättfärdiggörelse: av nåd, genom tro, för Kristi skull, aldrig genom något bidrag från vår sida.

Det att bli accepterad, bli inlemmad, i det allmänna prästadömet tillhör alla kristna i alla åldrar, spädbarn lika väl som vuxna, unga och gamla. Gud själv gör ingen skillnad mellan vuxna och barn. Trots att det ännu inte har undervisats om den kristna tron och inte heller är kapabel att bekänna den i ord, är ett döpt barn redan en komplett och fullvärdig medlem i Guds familj, hans heliga kyrka. Han eller hon är ett Guds barn som innehar ett fullt medlemskap i det allmänna prästadömet.

För detta prästadöme är inte grundat på vår aktivitet eller vår möjlighet att vara aktiv och att tjäna. Det är uteslutande grundat på vad vår Herre gör. Å andra sidan: när vi väl får möjlighet att tjäna Honom och vår nästa, vill han med säkerhet använda oss. Jag talar inte för inaktivitet eller kvietism, istället vill jag bara göra klart: vårt medlemskap i det allmänna prästerskapet börjar innan vi kan bidra med någonting. Och termen "det allmänna prästerskapet" ger oss en ledtråd till vad den kristna kyrkan är: inte framför allt en institution, ett samfund, ett sällskap med organisatoriska strukturer, ämbeten, ordningar och regleringar, huvudkontor, handböcker, regler etc, utan en samling av människor, utvalda från varje nation, en skara utvald av den helige Ande, samlad under huvudet Kristus. Att vara en kristen är att vara en medlem i det allmänna prästadömet och vice versa.

Den heliga Skrift ger oss en klar bild av vad det allmänna prästadömet handlar om. Vi ser det förklarat i 1 Petrusbrevet 2:5-9 och Uppenbarelseboken 1:5-6 och 5:9-10. Vad finner vi i dessa avsnitt? Fyra observationer:

1. Ett allmänt prästadöme existerar därför att Gud vill det. Avsnitten i Nya testamentet refererar till Gamla testamentet, 2 Mos 19:5-6: Ni skall "vara min dyrbara egendom framför alla andra folk, ty hela jorden är min. Ni skall för mig vara ett rike av präster och ett heligt folk." Gamla testamentet talar om hela nationen Israel som ett rike av präster, inte om individuella präster. Och detta står inte i konflikt med det faktum att det finns särskilda präster från Levi stam, avskilda för kulten i templet. Israeliterna hade inga problem med det allmänna prästadömet vid sidan av Arons söners prästerskap – även om vi troligen har det.
2. Det allmänna prästadömet förklaras i Nya testamentet genom ett antal andra termer: "andligt hus", "ett utvalt folk", "helig nation", "ett folk som tillhör Gud", "förut inte ett folk, men nu ett folk", "kall-

lade ut ur mörkret". Och så lär vi oss vad som gör ett folk till präster: Gud väljer dem och Kristus har frälst dem. Kristus "har blivit slaktad, och med ditt blod har du åt Gud köpt människor av alla stammar och språk, folk och folkslag. Du har gjort dem till ett konungadöme, till präster åt vår Gud" (Upp 5:9-10). Han som talar om det allmänna prästadömet, talar också om vad Kristi försonande offer har åstadkommit. Och på samma gång talar han om det heliga dopet. Dopet är vår konsekration eller vårt helgande till att bli präster.

3. Nya testamentet talar emellertid aldrig till en individuell person när det talar om det allmänna prästadömet. Prästadöme handlar alltid om en grupp som sådan – inte om dess individuella medlemmar som individer. Det allmänna prästadömet är ett "kollektivt begrepp". Präst i singularis handlar alltid om vår Överstepräst Jesus Kristus och endast honom.
4. Och slutligen, eftersom begreppet i Nya testamentet endast återfinns i 1 Petrusbrevet och Uppenbarelseboken, när det citeras ur Gamla testamentet, bör man vara försiktig i att bygga upp ett helt ämnesområde för sig självt, dvs en komplett doktrin skild från andra. Istället är det allmänna prästadömet en del av ekklesiologin, läran om kyrkan. Det är en social aspekt av den och ska inte ryckas ur sitt sammanhang. Att betrakta kyrkan som Guds utvalda folk, såsom Guds utvalda barn – oavsett om de var barn eller vuxna, lekmän eller präster – var nästan bortglömt under en ganska lång tid i kristenheten. Orsaken till detta ligger i det gradvisa skiftet från tro till goda gärningar, från att känna igen syndfullhet till att förtrösta på egen aktivitet, från att ta emot från Gud till att ge åt Honom. Det verkade inte vara tillräckligt bra att bara vara döpt. Du måste bli mer än bara en döpt kristen. Du var tvungen att bli "helig" på ett mer synligt sätt.

Detta tankesätt har varit och är fortfarande en frestelse för kristna i varje århundrade. "Omvändelse", "pånyttfödelse", "överlåtelse", "helighetsrörelser" som poängterar helgelse på bekostnad av rättfärdiggörelsen har stort genomslag i modern kristendom. Så var det redan på Luthers tid. På senmedeltiden övertygades folket att de bättre, riktiga kristna återfanns bland prästerna och munkarna. Luther, då han blev munk, gratulerades: "Du är nu som ett nyfött barn som just har kommit från dopet eller till och med bättre än det... du är renare än ett nydöpt barn." Vilket misstag, vilken galenskap! Luther lärde sig från Skriften att betvivla att det att bli en munk eller bli prästvigd var något mer eller till och med bättre än att vara döpt. Han fann att vi görs till präster genom dopet – vilket förbinder oss med vår präst Jesus Kristus.

Och Luther började formulera sin förståelse av det allmänna prästadömet längs linjer som hade dragits långt före honom, nämligen från en tradition i medeltida teologi, där det talades om kyrkan som "Kristi mystiska kropp". Enligt denna tradition görs vi till präster genom att vara lemman i denna "mystiska kropp". Detta låter oss också utföra vissa prästerliga handlingar i nödfall, när ingen vigd präst finns tillgänglig. Så t ex nöddop och att ta emot bikt och ge absolution. Allt detta i nödfall, aldrig annars och verkligen inte i allmänhet. Luther visade på denna medeltida praktik för att rättfärdiga sitt koncept, hans förståelse av det allmänna prästadömet. Och under

en tid argumenterade han på grund av detta koncept mot den romerska förståelsen av det prästerliga ämbetet, vilket överfördes genom vigningen, i det att han pekade på att denna tradition existerade. Det i sin tur ledde till en uppfattning av det allmänna prästadömet som inkluderar att handla på en prästs vägnar i nödsituationer.

Hursomhelst, från och med 1525 bemötte Luther svärmarna – de ville göra sig av med prästerskapet helt och hållet, för att jämställa alla troende i ett slags allmänt brödraskap i vilket alla troende skulle ha samma rättigheter. Det var utifrån denna idé om rättigheter som dessa människor utgick. Rättigheter som så långt hade undanhållits lekfolket.

Luther tvingades revidera sin ståndpunkt till viss grad och började framhålla vikten av det gudomliga instiftandet av ämbetet och att Kristus själv är närvarande, talar och handlar genom sina tjänare, hans ordinerade präster. Denna nya betoning var inte för att ställa ämbetet mot det allmänna prästadömet utan för att tjäna det allmänna prästadömet och bygga upp det.

Detta blev dock inte slutet på historien. Ungefär 150-200 år efter Luther, kom den lutherska kyrkan i Europa under inflytande av en rörelse som kallades pietism. Återigen, ansågs inte Guds handlande för att frälsa oss genom dopet för tillräckligt. Pietismen ville ha mer. Guds aktivitet måste kompletteras genom aktivitet från vår sida: vår omvändelse, överlåtelse, nyfödelse, vår strävan efter helighet. Med en sådan tyngdpunkt förändrades uppfattningen om det allmänna prästadömet. Plötsligt utgjordes detta av ”sanna troende”, individer som bevisade sin tro genom att leva ett heligt liv. Detta underminerade slutligen den lutherska undervisningen.

Än mer inflytelserik blev den politiska situationen i Europa i mitten av 1800-talet: nu började det allmänna prästadömet uppfattas som ett uttryck för den demokrati som utvecklades i samhället. Kyrkan, ansågs det, skulle styras på samma sätt som den sekulära staten: genom ett parlamentariskt system där kyrkomöten och beslut var platsen för det allmänna prästadömet att vara synligt, där det kunde utöva sina rättigheter och kontrollera prästerskapet. Det allmänna prästadömet jobb var att begränsa ämbetets ”rättigheter” och att kontrollera pastorn. Vilken underlig utveckling! Sekulära intringar och idéer flyttade in i kyrkan.

Bortglömt var det faktum att alla troendes allmänna prästadöme inte fanns till för att hävda rättigheter, tävla med ämbetet, utöva makt. Tvärtom innebär det allmänna prästadömet: att leva det vi är genom dopet. Läser du igenom Petrus första brev, kommer du att finna en utförlig förklaring av hur en präst i Guds nya folk ska leva sitt liv: vara en kristen, vara en präst i sin familj, sitt äktenskap, sitt dagliga liv, sitt yrke. Erbjuda ”andliga offer som behagar Gud”. Be och slåss mot den gamle Adam. Det allmänna prästadömet innebär att tjäna just så som Kristus tjänade oss, och att göra det genom bön, genom att trösta och uppmuntra, genom att ge andlig och materiell hjälp åt de behövande. Denna tjänst utförs på den plats och i den situation där Herren har placerat dig som far, mor, barn, man, hustru, anställd eller arbetsgivare, politiker, invånare och så vidare. Det allmänna prästadömet är inte att kräva rättigheter och makt, utan att bry sig om andra. Det är en gåva som måste realiseras varje dag. För att åstadkomma denna attityd, för att nå detta mål, är vi – i Guds familj, som lemmar i Kristi kropp – stödda och utrustade för det allmänna prästadömet genom det särskilda prästämbetet, vilket, i enligt Paulus (Ef 4:11) är instiftat för att rusta Guds folk, helgonen, för tjänande handlingar så att Kristi kropp kan byggas upp. De lutherska bekännelseskrifterna har ingen särskild artikel

eller avdelning om det allmänna prästadömet. Allt som måste sägas ligger redan i artiklar och uttalanden där bekännelseskrifterna talar om kyrkan. Inte ens i Luthers egna skrifter finner man uttrycket ”alla troendes prästerskap” – det är inte förrän på 1700-talet (Spener: Pia Desideria), som ett sådant koncept utvecklas och slutligen läses in i snarare än hämtas från Luthers skrifter, i det avseendet att detta prästadöme skulle auktorisera dess innehavare att agera som vilken vigd präst som helst och ersätta prästerskapet.

Nej, det är inte vad det allmänna prästadömet är till för. Det behöver det särskilda ämbetets stöd och vice versa. De två exkluderar inte varandra. Spänningar mellan dem kommer att uppstå så snart ämbetet inte längre uppfattas som tjänande av det allmänna prästadömet, utan styrande över det; och å andra sidan, så snart som det allmänna prästadömet uppfattas som en bunt av rättigheter och privilegier som ska utövas på bekostnad av det särskilda ämbetet.

Båda har getts åt kyrkan för att stödja och stärka varandra, sammanbundna av kärlekens band.

Ämbetet har ingen mening om det har sitt mål bara i sig självt. Det är alltid relaterat till medlemmarna, d v s det allmänna prästadömet.

Översättning: Stefan Nyholm